

По-особенъ интересъ представяватъ за насъ данните относно езиковия и въроизповѣдния съставъ на населението въ Турция, за който до сега нѣмаше положителни данни.

По матеренъ езикъ населението се разпредѣля както следва:

Матеренъ езикъ	Жители	На 1,000
Турски	11,777,810	863.0
Кюрдски	1,184,446	86.8
Арабски	134,273	9.8
Гръцки	119,822	8.8
Черкезки	95,901	7.0
Еврейски	68,900	5.1
Арменски	64,745	4.8
Албански	21,774	1.6
Български	20,554	1.5
Татарски	11,465	0.8
Французски	8,456	0.6
Италиански	7,248	0.5
Английски	1,938	0.1
Персийски	1,687	0.1
Други и непоказани	129,251	9.5
Всичко	13,648,270	1000.0

Турцитѣ съставляватъ 86.30% отъ всичкото население на републиката, а езиковитѣ малцинства — 13.70%.

Отъ народностнитѣ малцинства най-многобройни сж кюрдитѣ. Тѣ населяватъ главно източния, югоизточния и централния Анадолъ. Въ казанитѣ области живѣятъ 97.90% отъ всички кюрди жители на Турция. Въ следнитѣ вилаети тѣ съставятъ повече отъ половината население: Хакари (88.90%), Ванъ (76.60%), Битлисъ (74.70%), Сиридъ (74.10%), Диарбекиръ (68.80%), Мардинъ (60.90%), Баязидъ (58.30%) и Елазизъ (52.90%). Значителенъ брой кюрди живѣятъ въ вилаетитѣ: Урфа (42.10%), Малатия (41.80%), Ерзинджанъ (41.50%), Карсъ (21%) и Марашъ (14.4%). По-малкъ брой (подъ 10%) има въ вилаетитѣ: Гази-Айнтабъ (8%), Ангора (5.3%), Чорумъ (5%) и Коня (4.2%).

Арабитѣ населяватъ вилаетитѣ покрай турско-сирийската и турско-иранската граници. Значителенъ брой живѣятъ въ вилаетитѣ: Урфа (13% отъ населението на вилаета), Мардинъ (28.2%) и Сиридъ (19.7%). Освенъ въ изброенитѣ вилаети, значителенъ брой араби има по сръдиземно-морското крайбрѣжие — въ бивша Киликия, и то главно въ вилаетитѣ Адана и Мерсинъ.

Гърцитѣ живѣятъ главно въ Цариградъ — тамъ сж преброени 89,757 (13% отъ населението на Цариградъ или 74.9% отъ всички гърци жители на републиката), а въ околността — 2,145 души. Освенъ това, гърци живѣятъ по западното мало-азиатско крайбрѣжие въ вилаетитѣ Чанакъ-кале (7,938) и Смирна (7,531).

Следваща народностъ по численостъ сж черкезитѣ. Изгонени отъ Русия, тѣ сж се установили въ вътрешността на Мала-Азия, кждето сж образували реди колонии. Най-значителенъ брой живѣятъ въ следнитѣ вилаети: Кайсери (13,616), Токать (7,131), Сивасъ (4,384), Чорумъ (5,297) и по крайбрѣжието на Черно море въ вилаетитѣ: Коджаели (8,959) Болу (12,082) и Самсунъ (5,616).

Арменцитѣ, както гърцитѣ, живѣятъ главно въ Цариградъ, кждето сж били преброени 44,531 (6.4%). Въ Мала-Азия сж били изстребени и сж останали малки части въ вилаетитѣ: Сивасъ (4,122), Малатия (2,265), Елазизъ (2,399) и по черно-морското крайбрѣжие въ вилаета Кастамуни (1,660). Край турско-съветската граница не сж останали никакъ.

Евреитѣ сж съсрѣдоточени главно въ Цариградъ (39,199), Смирна (16,800) и Одринъ (5,876). Въ казанитѣ вилаети живѣятъ 89.8% отъ всички евреи жители на републиката. Значителенъ брой има и въ вилаетитѣ: Бруса (1,718), Чанакъ-кале (1,303), Текирдагъ (1,197) и Лозенградъ (912).

Отъ компактната маса българи, които преди войнитѣ сж живѣли въ предѣлитѣ на Турция, особено въ европейската ѝ частъ, сж останали само 20,554 д. (11,214 м. и 9,340 ж.). Споредъ резултатитѣ отъ по-

следното преброяване на населението въ Царство България, преброени сж 61,041 лица българи, които сж имали предишно мѣстожителство до войнитѣ въ Турция; отъ тѣхъ 54,831 сж имали предишно мѣстожителство Европейска Турция и 6,210 — Мала-Азия (главно Брусенски вилаетъ). Повече отъ половината отъ всички живущи въ Турция българи живѣятъ въ европейската ѝ частъ, а останалитѣ — главно въ вилаетитѣ край брѣга на Мраморно море (Баликесиръ, Бруса, Биледжикъ и Коджаели).

Въ следващата таблица е показано подробно разпредѣлението на българитѣ по вилаети и кази, като срещу името на вилаета е показанъ брой на българитѣ, които живѣятъ и сж били преброени тамъ, а следъ това сж изброени казитѣ, въ които живѣятъ по-значителенъ брой българи.

Вилаети и кази	Българи	Вилаети и кази	Българи
вил. Цариградъ	4,985	каза Бруса	496
каза Цариградъ	1,137	„ Ине-гьоль	185
„ Адаларъ (остр.)	52	„ Мудания	322
„ Бакиръ-кьой	128	„ Орханъ-гази	270
„ Бей-оглу (Пера)	3,226	вил. Коджаели	1,207
„ Чаталджа	180	каза Измиръ	70
„ Юскюдаръ	262	„ Гейве	419
вил. Одринъ	3,276	„ Кара-Мурсаль	684
каза Одринъ	1,067	вил. Ангора	654
„ Узункюпрю	2,193	каза Ангора	579
вил. Текирдагъ	1,772	„ Каледжикъ	46
каза Текирдагъ	87	вил. Нигде	596
„ Хайроболь	243	каза Юргюпъ	596
„ Малгара	564	вил. Маниса	569
„ Шаръ-кьой	858	каза Мзниса	235
вил. Лозенградъ	841	„ Акъ-хисаръ	95
каза Лозенградъ	440	„ Алашехиръ	31
„ Баба-ески	261	„ Касаба	35
„ Виза	120	„ Салихли	55
вил. Баликесиръ	1,522	„ Сома	100
каза Баликесиръ	26	вил. Чанакъ-кале	299
„ Бандерма	1,256	каза Галиполи	239
„ Гьоненъ	214	„ Бига	46
вил. Смирна	1,368	вил. Ескишехиръ	278
каза Смирна	346	каза Ески-шехиръ	264
„ Байиндиръ	314	вил. Кютахия	109
„ Бергама	227	каза Тавшанли	79
„ Чешме	289	вил. Мугла	109
„ Кемаль паша	106	каза	100
„ Тире	43	вил. Айдинъ	92
вил. Биледжикъ	1,276	каза	85
каза Биледжикъ	766	вил. Самсунъ	64
„ Гьоль-пазари	330	каза	56
„ Лефке	157	Други вилаети	276
вил. Бруса	1,261	Всичко въ Турция	20,554

Други народности, застѣпени по-значително, сж албанцитѣ и татаритѣ. Най-голѣмъ брой албанци сж били преброени въ Цариградъ (6,148), Смирна (2,600) и Бруса (1,181). Татаритѣ сж установени най-много въ вилаетитѣ Баликесиръ (1,849) и Ангора (1,177).

По въроизповѣдание най-голѣмъ процентъ—97.22 отъ населението на Турция съставятъ мохамеданитѣ. Отъ другитѣ въроизповѣдания по-значително сж застѣпени източно-православнитѣ (8.00‰). Разпредѣлението на населението по въроизповѣдание е следното:

Въроизповѣдание	Жители	На 1,000
Мохамедани	13,269,606	972.2
Източно-православни	109,905	8.0
Армено-григориани	77,433	5.7
Католици	39,511	2.9
Протестанти	6,658	0.5
Други християни	24,307	1.8
Израилтяни	81,872	6.0
Други въроизповѣдания	17,494	1.3
Непоказани и свободомислящи	21,484	1.6
Всичко	13,648,270	1,000.0

Въроизповѣднитѣ малцинства сж застѣпени най-силно въ Цариградския вилаетъ (68.9% мохамедани, 12.6% православни, 6.7% армено-григориани, 5.9% израилтяни, 3.8% католици и 2.1% други и непоказани) и въ Смирненския. Въ Цариградския вилаетъ живѣятъ 91.2% отъ всички източно-православни жители на републиката, 75.8% отъ всички католици, 71.4% отъ всички армено-григориани и 57.4% отъ всички израилтяни.

Статистическитѣ служби въ Португалия. — Съ декретъ отъ 23 февруарий 1929 г., правителството на Португалската република нарежда, щото статистическитѣ служби относно населението, придадени по-рано къмъ Главната дирекция на народното здраве, да бждатъ прехвърлени къмъ Главната дирекция на статистиката при Министерството на финанситѣ.